

אור לארבעה עשר

פרק ראשון פסחים

ד.

עין משפט
גר מצוה

יב א טור שו"ע יו"ד סי'
 חב שטק סי':
 יג ב חב שטק סי':
 יד א מ"י פ"ה מהלכות
 זבל הלכה א' חמג
 עשין חמג טו"ש
 יו"ד סי' שטב שטק סי':
 זו ד א מ"י פ"ז ש"ס
 א חמג טו"ש שו"ע
 יו"ד סי' חב שטק סי':
 חו א מ"ה פ"א מהלכות
 מילה הל' א חמג
 עשין חמג טו"ש יו"ד סי'
 טו רטב שטק סי':
 יז א מ"י פ"ב מהל' חמג
 וזלה הל' א חמג עשין
 גט טו"ש א"ח סימן תל"א
 שטק סי':
 יח א מ"י פ"ב מהלכות
 מוחה הל' יא חמג
 עשין חמג טו"ש יו"ד סי'
 ט"א שטק סי':
 יט ב מ"י פ"ב מהלכות
 חמג וזלה הלכה י'
 סמג שטק א"ח
 י"ב חל שטק סי':
 כ א טור שו"ע א"ח שס
 טור סי':

תורה אור השלם

1. דן ודין עמו כאחד
שכבי ישראל:
בראשית מט טז
2. וְבָרַךְ לְחוּף יְמִינֵי יִשְׂרָאֵל
וְהָיָה לְחוּף אֲנִיתֹו וְיָרְכֵתּוּ
עַל צִידוֹ:
בראשית מט יג
3. וְבוֹיָם הַשְּׁמַיִנִי יִמּוּל
בְּשַׂר עַרְלָתוֹ:
ויקרא כג
4. וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר
וַיַּחְבֵּשׁ שָׁרְתוֹ חֲמֹול וַיִּקַּח
שְׁנֵי נָעָרָיו אֹתוֹ וַיָּתֵן
יָצֵק בְּנֵי וַיִּבְקַע עֲצֵי
עֵלָה וַיִּקֶּם וַיִּלֶךְ אֶל
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ
אֱלֹהִים: **בראשית כב ג**

רבינו חננאל

רבי חייא שאל לרב בן
אחיו (שהוא) וכן אחותו
תאמר לה' ארץ ישראל,
שכמה לו אבא קיים, כלומר
אבי ה' הוא, אל בשק ב'
אמר לו כי [הוא] מת,
אלא אמר לו אבי שלי
הוא. וכלומר אבא שלי
הוא. וכן חשיב לו על אמו
בענין הזה. ולמדנו ממנו
שלוש דברים, שכל
אדם בעתלה הסתול. כי
מקצת רחוק אים כנולו, וזה
הוא. וכן אמר. ולמה שנינו
אור ארבעה שער בדרין
אל תחמק. כלומר למא לא
בדרין ביום לא כלילא.
ואוקומנא בשעה שבני
האדם מצויין בביתיהם, מפני
שבים טרודין חן השוק

ובעבר אורח לבתיקין. וכן
בלילה יפה אורח לנו לברוך
בו, כי ביום אינו משיב. אמר
אמר רב הונא בתלמוד ארץ
ישראל דכו הוינן ערקין
באלין בתיהוה דסדירא
ורבא היינו מדליקין גירות.
כשתיו כהים היינו יודיעין
שהוא יום, וכד הוו
מבהיקין היינו יודעין
שהוא לילה. המשכיר
בית לחברו המושכר חובת
במזוזה השמורה חובת
הדר היא. המשכיר בית
לברכו, עשר בניסן על
מאי ברכה, ופושטנו על
המשכיר לברוך, דתניא

אבא קיים א"י אבא קיים אימא קיימא א"י^א אימא קיימא. וזאת גירסת פ"ח פ' ר' חייא שאל על אביו^ב אם הוא קיים ורצו השני לו שאביו של רב קיים וכן בזה^ג ולפי גירסת הספרים ר' חייא שאל על אביו אם הוא קיים והשני לו רב אימא קיימת פ' אימא של רב היא קיימת^ד ולא רצה להשיב אלא קיים שלא יענה רבי חייא אבא שמשניו על מה ששאלו דקרי אינשי לאבי אבא אבא לך פירש הגמרא דרב בר אחיה ובר אחיה דר' חייא הוה לפרס טעמא למא משכי כן: **שנאמר** וישכם אברהם בבקר. ואם תאמר והוינו מוכח מהאי קרא דזרזין מקדימין למנות ואין מקדימין טפי מנפרא והא צפרק גיד הנשה (חולין נא. ס) יליף ר' אבהו מהאי קרא דתלמיד חכם לא יאכל יחידי צלילה ויש לומר דהכא מוכח מקרא דעקיפה^ה דלא היה נמנע אברהם מלנאם יחידי צלילה דשלחו מזה אינן מזוקין ועוד דשני נערי היו עמו^ו והסת' מוכח מויסקס אברהם בצקר דמיב גני סדום^ז דלא היה מזה^ח ויחידי היה שלם שיראו דתלמודא^ט (ח' ד' ד' ט'):

על המשכיר לבדוק דהמירא דידיה
הוא. איך לפרש הטעם כיון
דשלו הוא ואין אדם יכול לבטל אלא
הוא^ט חייב לבדוק דא"כ אמאי נקט
משכיר לחבירו צ"ד אפילו צ"ג
יתחייב המשכיר מהאי טעמא לבדוק
לכן מפרש ר"י דהמירא דידיה הוא
וחל עליו חיוז דיקה שעה אחת
קודם השכירה^{טז} ומיימיראיה ממזוזה
דלע"פ דהל חיוז קודם שהשכיר על
השוכר לעשות מזוזה^{יז} ודחי דמזוזה
חובת הדר הוא כלומר אפי' לא היה
משכירה היה יכול ליפטר ממזוזה
שלא היה דר ומשמש צבית אבל גבי
חמץ [אילו] לא ישכר לאחר יתנך
לבדוק: **אם** משכרם המפתח
פירש"י דמסירת המפתחות קונה ואין
נראה לר"י דהא אמר במרובה (ב"ק
עט.) כשם שקרקע נקנית בכסף בשטר
ובחזקה כך שכירות נקרקע נקנה
בכסף וכו' ולא אמר' דמהני מסירת
המפתח אלא כמאל דלמאי דחוק וקני
כלממירין דהפדה (ב"ק נג. עב)
ומפרש ר"י דהכא שמסר לו המפתח
ולא החזיק^{יח} ומי שיש צידו מפתח כשחל
צ"ד חייב לבדוק דלמות שאין צידו
מפתח איך יכנס ויבדוק מיהו אם
הפקיד אדם מפתח ציטו אצל אדם
אחר אינו חייב להפקיד דלמא^{יט} אלא
דוקא כשרואה להחזיק צבית ולקנותו:
[וע"פ ח"י ב"ק נג. ד"ה חזן מין וצ"ב נג. ד"ה עגל]

אין

ש שמונתו בנר: לא יפסח בעיניו. לא יתחיל בגירסא אס קבצ עת
ארכסר. ליל יציאת שלשה עשר שהוא כניסת ארבעה עשר והוא
ווסיה קאי. שהרי עתה הדיט שלו: לעשות לו מזוזה. אלמא מידי
ביאתך נכנס ויוצא זה אכל הכא בדיקת חמץ דרבנן דאי משום כל יראה
מיניה ומשוי ליה כעפרא ואמר כל חמירא דבייתא דהיין כו' ורבנן הוא
מסירת מפתח הוא קנין השכירות ואס עד שלא מסר המפתח
ברשותו ואף על פי שמסר לו ביום כבר חלה חובה עליו: בארבעה
ש שמונת חכמים קאי: למאי נפקא מיניה ליישיליה. להאי
ע לן לאטרוחי להאי שוכר לצדוק מספק מאי: לאמנין על
האי נאמנין. לא לאו בני אסהודי יינבו לאו משום דכלאו אמיירה
הוא עס הארץ לשאר דברים חצר הוא לענין בדיקה דהכל ורמיו:

דקסל

עד שלא חל י"ד מסר לו המפתח על השוכר לברוק, ואם משחל י"ד מסר לו המפתח על המכר, ועלה בעיני המשכיר בית לחבירו ב"ד והלך לו וליתיה לברוק ליה מאי. חזקתו ברוק ככל חבירו, אצל ביעור חמץ. ונתניא חבר שמת והניח מגורה מליא פירות אפילו חן ב"ד י"ד זכו, כון דמוזחן לו בהאי ביתא לברוק ואמר י"ד לברוק. אמרין כיון דבדקית חמץ מן דלתא חמץ מרגבין ונדחת. ודחין דמוזחן לו דלא לברוק.

רצ צר אחוה וצר אחסיה דר' חייא הוה. אייבו אציו של רצ אציו של ר' חייא היה מן האב כדאמרין בפ"ק דסנהדרין (דף ה.) אייבו וחסא ושיילא ומרחא ור' חייא כוליהו ע"כ דר' אחא מכפרי הוו ואימא שהיתה אמו של רצ אחותו של רבי חייא היתה מן האם: כי פליק.

רַב מַעֲרִיּוֹ מַצְבֵּל לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל שְׁהִי
 ר' חִיָּא שֶׁס: אָמַר. ר' חִיָּא לְרַב
 אִיבּוֹ אֲבִין הוּא קִיָּם: אִ"ל רב:
 אִימָא קִיָּמָא. בְּלִשְׁנָן שְׂאִילָה. כְּלוּמַר
 עַד שְׂאֵתָה מִשְׁאֵל עַל אִבִּי שְׂאֵל עַל
 אִמִּי שְׂאֵף הִיא אֲחֻסְתָּן: אָמַר לוֹ. עוֹד
 ר' חִיָּא לְרַב וְאִמָּא אֲחֻסִּי קִיָּמָתָּ:
 אָמַר לֵיהּ. רב: אִיבּוֹ קִיָּם. וְאִבִּי
 כְּלוֹם קִיָּם הוּא עַדִּין לֹא הִשְׁבִּיחֻךְ
 עָלָיו וּמֵאֲלֵי הַבֵּין. וְיִ"א בְּנִיחֻסָּתָּהּ הִיא
 מַעֲרִיּוֹ רַב עַל מִי שְׂאִינוּ שׂוֹאֵל כְּדִי
 שִׁיבִין מִן הַכֹּל וְקָסָה בְּעֵינֵי לֹוֹמַר
 שְׂאִיִּרָא רַב דְּבַר שְׂקָר מִפּוֹ: חֲנוּן לִי
 מַנְעִל. לְהַתְּחַלֵּל עַל לִבִּי וְאֲחֻסִּי
 וְסוֹכֵן כְּלִי אַחֲרֵי אֲחִי הַמִּרְחָן.

גליון הש"ס

יש"י ד"ר רב בר אחוה
בני דר"א מכפרי.
בסנהדרין שם איתא בני
אבא צר אחא כרסלא
מכפרי:

מוסף רע"י

בא לרין ואינו נשמע לדבר אדם אלא
על פי דין: אכיו ימא אסימי
זיראחא. אהקן זירונותי אס היו לי
פלטין לבנות לא הייתי קובעם אלא
על שפת הים ואמרתי היה משתבח
בשפת הים. ובתשובות הגאונים מנאח
אכיו ימא אסנא זיראחא ופירוש כך
היה משתבח בשפת הים ואומר תמיד
מנאח שעל שפת הים ברושם הס
מקומות אחרים ולשון זה הגון. סנה
זלשון ארמי אסנה ברש זרוא: א
זין לר מאיר זין לרני ירואה
לדפילנו במנתימין בהרחקה דעבוד
רבנן לאורייתא חמך אינו אסור מן

מוסף תוספות

- לא תשחט על חמץ^א : נזדוק. חמץ
בתחלת שש וקודם איסורו יבעירו
למה לי לאקדומי כולי האי דנשלמה
אי אור ימנא הוא איכא לתרוי'
דמתייתין חמץ בנשא איכא כלל השתא
תקשה: **נזדוק מלפרא**. דליכא
הקדמה לזירויס דנלשכתון גבי מילה
וצירומיה דאזברה שזאמר וישם
אזברה צנקר שלא המתיין עד הנך
החמה ומכל מקום צלילה לא הקדים:
ואור הנר יפס לנזדוק. צלילה אבל
ציום מחשיך. ואם תאמר יזדוק לאור
לתורה צלילות לא יתחיל להשעור
ליל צדיקת חמץ: דחמידי דדיקס הוא
דמלוס עליה מרמי: חובת דהר. לפי שה
ובל ימצא הא אחר לקמן [ע"ב] דגמי ליה
דאכרין צדיקה והשתא כי האי גוונא
נכנס ליל ארבעה עשר חלה חובת הדי
עשר. שחרית. מי מחזקין ליה ל
אם דקאו אס לאו: גוון דלויס
ציעור חמץ. להעיד בצרבעה עשר
ידהו נמי מחזקין לא צדוק דודאי

התנאי הכלל נאמנן על ביעור חזק אפילו נשים ואפילו עבדים ואפילו קטנים, מאי טעמא, לאו משום דחזקתו בדוק וקטן דחינן לא אלא משום דאמרי הני, והדרנין ומוקמינן לה לעולם כי האי גונא חזקתו בדוק, והא תנאי הכל נאמנן על ביעור בביטול בעלמא טני לה, הימנינו רבנן להני נשי ועבדים וקטנים